Veelgestelde vragen en antwoorden Richtlijn Zelfwerkzaamheid

De Permanente Commissie Normering heeft vanuit de praktijk diverse vragen ontvangen over de toepassing van de Richtlijn Zelfwerkzaamheid. Deze vragen en de antwoorden daarop vanuit de Permanente Commissie Normering worden hierna op een rijtje gezet.

De onderstaande vragen en antwoorden zijn aanvullend op de richtlijn en de bijbehorende toelichting. Zij behandelen praktijksituaties en grenssituaties die in de richtlijn en toelichting niet expliciet aan de orde komen. De antwoorden dienen als extra handvatten en sluiten zoveel mogelijk aan bij de uitgangspunten van de richtlijn. Bij een verschil in uitleg gaan de richtlijn en de toelichting voor op de antwoorden op deze veelgestelde vragen.

Uiteindelijk is het aan partijen om in overleg tot overeenstemming te komen.

Algemeen

Vraag 1

Wat is het doel van de nieuwe Richtlijn Zelfwerkzaamheid?

Een standaardmethode bieden om verlies van zelfwerkzaamheid objectief te berekenen aan de hand van kengetallen (IGG bouweconomie), gecorrigeerd naar een norm die uitgaat van een goed onderhouden woning (80% van optimaal). De richtlijn wil transparantie en voorspelbaarheid geven zonder in een concrete schadevaststelling te treden.

Vraag 2

Op welke gegevens is de Richtlijn Zelfwerkzaamheid gebaseerd?

De richtlijn is gebaseerd op het IGG-kengetallenrapport dat per modelwoning de benodigde uren per type werkzaamheid bevat. Dit zijn de uren voor professioneel optimaal onderhoud. De normuren in de richtlijn worden gesteld op 80% van die IGG-uren, corresponderend met goed onderhoud (de norm).

Vraag 3

De richtlijn geldt niet bij uitval korter dan één jaar. Hoe wordt die schade begroot?

Bij uitval korter dan één jaar wordt de schade concreet berekend, op basis van de kosten van de werkelijk uitbestede en uitgevoerde werkzaamheden, of de kosten die redelijkerwijs voor deze werkzaamheden in rekening gebracht hadden kunnen worden. De uren in het IGG-rapport zijn gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen en zijn niet geschikt voor proportionele verdeling over kortere perioden.

Vraag 4

Bij het vaststellen van de modelwoningen is IGG uitgegaan van traditionele bouw. Wat verstaat IGG onder traditionele bouw?

Onder traditionele bouw wordt de in Nederland meest gangbare wijze van het bouwen van woningen verstaan. Dat is o.a. met een kalkzandstenen / betonnen constructie, houten kozijnen, HR ++ glas, pannen dakbedekking (schuin), bitumen dakbedekking (plat) en een goede isolatie. Belangrijk is dat IGG hieronder geen houtbouw, CLT-bouw, circulaire bouw of Biobased bouw verstaat.

Verhouding oude en nieuwe richtlijn

Vraag 5

Waarom zijn de uitkomsten van de nieuwe richtlijn niet vergelijkbaar met de oude?

De nieuwe richtlijn hanteert een fundamenteel andere benadering en methodiek. Waar de oude richtlijn werkte met vaste normbedragen per categorie woning en een omrekenfactor per woningtype, berekent de nieuwe richtlijn de schade op basis van uren uit het IGG-kengetallenrapport, vertaald naar normuren, en actuele uurtarieven. De uitkomsten van beide richtlijnen zijn daarom niet één-op-één vergelijkbaar. Het verschil vloeit voort uit de gewijzigde methodiek.

Vraag 6

De oude richtlijn kende een vaste eindleeftijd van 70 jaar. Hoe wordt leeftijd nu verwerkt?

De vaste eindleeftijd is losgelaten. De invloed van leeftijd wordt verwerkt in de parameter “aandeel vóór uitval”. Partijen bepalen in overleg vanaf welke leeftijd het aandeel afneemt, rekening houdend met het gegeven dat betrokkene ook zonder voorval op enig moment de werkzaamheden niet meer zelf zou hebben uitgevoerd.

Vraag 7

Er geldt geen vaste eindleeftijd meer. Vanaf welke leeftijd neemt het aandeel dan af?

De richtlijn kent geen vaste leeftijd waarop het aandeel afneemt en ook geen standaardleeftijd waarvan partijen moeten uitgaan. Het aandeel vóór uitval beschrijft wat betrokkene zonder voorval zelf zou hebben gedaan. De afbouw wordt daarom onderbouwd met omstandigheden die op betrokkene zien: de feitelijke taakverdeling vóór het voorval, de belastbaarheid los van het voorval, en de woonsituatie.

Het aandeel wordt per type werkzaamheid vastgesteld. Omdat de werkzaamheden in belasting verschillen, kan het aandeel voor het ene type eerder of sneller afnemen dan voor het andere: buitenschilderwerk op hoogte vraagt een andere beoordeling dan schilderwerk binnen of licht tuinonderhoud. De toelichting bevat hiervan een uitgewerkt voorbeeld.

Vraag 8

Kan in lopende dossiers alsnog worden overgestapt naar de nieuwe richtlijn?

De nieuwe richtlijn treedt in werking met ingang van 1 januari 2027 en is van toepassing op schadeveroorzakende gebeurtenissen die op of na die datum plaatsvinden. Is de schadeveroorzakende gebeurtenis van vóór deze datum? En is er nog geen definitieve overeenstemming bereikt over de schade wegens verlies van zelfwerkzaamheid? Dan staat het partijen vrij om deze richtlijn in onderling overleg toe te passen.

Keuze van de modelwoning

Vraag 9

De woning van betrokkene wijkt qua oppervlakte aanmerkelijk af van de modelwoning. Hoe hiermee om te gaan?

De richtlijn werkt met gestandaardiseerde modelwoningen die een landelijk gemiddelde vertegenwoordigen. Er is geen correctiemogelijkheid voor afwijkende oppervlakten binnen het rekenmodel. Als de feitelijke woning kleiner is dan de modelwoning of bepaalde kenmerken mist (bijv. geen schuur, geen schutting), kan dat doorwerken in het aandeel voor de betreffende werkzaamheden. Bij een substantieel grotere woning kan de hardheidsclausule aan de orde zijn: partijen treden dan in overleg over een andere wijze van schadevaststelling.

Vraag 10

De tuin van betrokkene is volledig bestraat. Worden de normuren voor tuinonderhoud aangepast?

De normuren worden niet aangepast voor individuele tuininrichting. Een volledig bestrate tuin kan doorwerken in het aandeel van betrokkene in tuinonderhoud vóór het voorval. De correctie vindt plaats via de parameter “aandeel”, niet via aanpassing van de normuren.

Vraag 11

Betrokkene woont in een appartement met een klein balkon. Gelden dan de volledige normuren voor tuinonderhoud?

De modeltuin is gekoppeld aan het type modelwoning. Bij een appartement heeft “tuinonderhoud” betrekking op het onderhoud van het balkon (in het IGG-rapport: 8 m^2). De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit het schoonmaken van de verharding en beperkt seizoensonderhoud. De normuren zijn daardoor aanzienlijk lager dan bij andere woningtypen.

Vraag 12

De woning valt qua kenmerken tussen twee modeltypen. Welk type wordt gekozen?

De keuze valt op het type dat het best aansluit bij de feitelijke woning. Dit is een beoordelingsvraag die in overleg tussen partijen wordt beantwoord. De richtlijn biedt geen tussenvormen of mogelijkheid om de waarde af te leiden van de wel beschreven modelwoningen.

Vraag 13

Is bij het opstellen van de normuren rekening gehouden met het bouwjaar van de woning?

De uren in het IGG-rapport zijn gebaseerd op gangbare bouwmethoden en materialen, representatief voor het huidige woningbestand. Er is geen differentiatie naar bouwjaar. Het effect van een afwijkende onderhoudsbehoefte kan doorwerken in de staat van onderhoud of in het aandeel. Bij een structureel afwijkende situatie die niet via deze parameters kan worden opgevangen, kan de hardheidsclausule aan de orde zijn.

Vraag 14

Het verschil in woninggebruik (alleenstaande versus gezin met kinderen) beïnvloedt de slijtage. Wordt dat meegenomen?

De normuren zijn niet gedifferentieerd naar samenstelling van het huishouden. Het uitgangspunt is dat de normuren het onderhoud beschrijven dat nodig is om de woning in goede staat te houden, ongeacht wie er woont. Intensiever gebruik kan doorwerken in de staat van onderhoud, maar wijzigt de onderhoudsplanning (schildercyclus, tuinonderhoud) niet wezenlijk.

Vraag 15

De woning heeft onderhoudsarme materialen (kunststof kozijnen, composiet gevelbekleding). Hoe wordt daarmee omgegaan?

In het IGG-rapport is al een generieke afslag toegepast voor onderhoudsvrije buitenkozijnen (10% bij grondgebonden woningen, 20% bij appartementen). Deze afslag zit verdisconteerd in de uren waarop de normuren zijn gebaseerd. Bij een specifieke woning met onderhoudsarme materialen kan het aandeel voor schilderwerk buiten worden verlaagd, maar niet zonder meer op 0% worden gezet: buitenschilderwerk omvat meer dan alleen kozijnen (o.a. dakranden, boeiboorden, buitendeuren). Het aandeel wordt in overleg vastgesteld op basis van het deel van het buitenschilderwerk dat feitelijk nog nodig is.

Vraag 16

De woning is een monumentaal of karakteristiek pand met onderhoudsgevoelige materialen (bijv. houten gevels, originele houten kozijnen, rieten dak). Hoe wordt daarmee omgegaan?

De normuren in de richtlijn zijn afgeleid van uren die het IGG-rapport heeft berekend voor het gangbare woningbestand. Voor een monumentale of karakteristieke woning met substantieel hogere onderhoudslast biedt het rekenmodel geen parameter om de normuren naar boven bij te stellen. De staat van onderhoud is hiervoor niet bedoeld; die parameter ziet op de feitelijke onderhoudstoestand, niet op de inherente onderhoudsbehoefte van het gebouw. Twee routes zijn denkbaar: (1) toepassing van de richtlijn op basis van een gekozen modeltype; of (2) beroep op de hardheidsclausule, waarbij de volledige schade concreet wordt begroot.

Vraag 17

Betrokkene bewoont een vrijstaande woning op een groot perceel en deed het volledige onderhoud zelf. De modelwoning gaat uit van een aanzienlijk kleiner object. Wat zijn de mogelijkheden?

De modelwoningen vertegenwoordigen per woningtype een landelijk gemiddelde. Het rekenmodel biedt geen invoerveld voor afwijkende oppervlakten, en de parameters aandeel en uitval zijn niet bedoeld om een groter of kleiner object te verdisconteren.

Wijkt de feitelijke situatie zo ver af dat toepassing van de richtlijn onredelijk uitwerkt of niet passend is, dan is de hardheidsclausule aan de orde en treden partijen in overleg over een andere wijze van schadevaststelling. Dat geldt in beide richtingen: ook een situatie die duidelijk onder de modelwoning blijft, kan aanleiding zijn voor een beroep op de hardheidsclausule.

Een beroep op de hardheidsclausule leidt tot een concrete begroting van de gehele schade wegens verlies van zelfwerkzaamheid. Een combinatie waarbij de normuren worden toegepast en daarnaast een opslag concreet wordt begroot, past niet bij de methodiek van de richtlijn.

Vaststelling van het aandeel vóór uitval

Vraag 18

Betrokkene stelt een groot deel van het onderhoud zelf te hebben gedaan, maar heeft een hoge werkbelasting en besteed veel tijd aan andere activiteiten. Hoe hiermee om te gaan?

De verklaring van betrokkene vormt een belangrijk uitgangspunt bij het vaststellen van het aandeel. Een hoge werkbelasting en tijdsbesteding aan andere activiteiten sluit niet uit dat betrokkene in weekenden en vakanties onderhoudswerkzaamheden verrichtte. Het aantal werkuren is niet doorslaggevend. Het aandeel wordt in overleg vastgesteld, waarbij alle relevante omstandigheden worden gewogen.

Vraag 19

Betrokkene deed vóór het voorval weinig onderhoud vanwege mantelzorg, maar was van plan een inhaalslag te maken. Hoe wordt het aandeel bepaald?

Het schadevergoedingsrecht vereist een vergelijking van de situatie met het schadeveroorzakende voorval met de hypothetische situatie zonder voorval. Als het aannemelijk is dat betrokkene in de hypothetische situatie zonder het voorval meer onderhoud zou hebben gepleegd, kan dit bij de vaststelling van het aandeel worden betrokken. Partijen bepalen in overleg in hoeverre de voorgenomen inhaalslag voldoende aannemelijk is.

Vraag 20

Betrokkene heeft een technisch beroep. Leidt dat automatisch tot een hoger aandeel?

Niet automatisch. Een technisch beroep kan een aanwijzing zijn dat betrokkene over relevante vaardigheden beschikt, maar het aandeel wordt bepaald door wat betrokkene feitelijk deed. De

vraag is of betrokkene aantoonbaar over relevante technische ervaring beschikte én die ook daadwerkelijk inzette voor onderhoudswerkzaamheden.

Vraag 21

Betrokkene woont samen en de partner deed een deel van het onderhoud. Hoe wordt dit verwerkt?

Via de parameter “aandeel”. De verdeling wordt per type werkzaamheid vastgesteld. Het is mogelijk dat betrokkene bijvoorbeeld het schilderwerk volledig zelf deed maar niet participeerde in het tuinonderhoud. De feitelijke taakverdeling vóór het voorval is hierbij leidend.

Vraag 22

Hoe wordt het aandeel bepaald als betrokkene alleen woonde?

Gekeken moet worden naar de werkzaamheden die de betrokkene zelf uitvoerde. Bij een alleenwonende is het uitgangspunt dat het aandeel in deze werkzaamheden 100% bedraagt. Besteedde betrokkene bepaalde werkzaamheden al vóór het voorval volledig uit, dan is het aandeel voor die werkzaamheden nihil. Werd een deel uitbesteed, dan is het aandeel navenant lager.

Vraag 23

Waarom is gekozen voor vijf vaste percentages en niet voor een fijnmaziger staffel?

De staffel van vijf vaste percentages (0%, 25%, 50%, 75%, 100%) is een bewuste ontwerpkeuze. Het doel is de reproduceerbaarheid te bevorderen en discussie over het “juiste” percentage te beperken. De categorieën (geen, licht, matig, ernstig, totaal) sluiten aan bij gangbare classificaties in de medische en arbeidsdeskundige praktijk. De staffel is een praktisch hulpmiddel, in de toelichting bij het gekozen percentage kan worden gemotiveerd waarom het gekozen percentage het meest passend is.

Vaststelling van de uitval

Vraag 24

De beperkingen zijn nog niet medisch vastgesteld. Kan de richtlijn dan al worden toegepast?

Ja. Zolang de beperkingen nog niet door een arts zijn vastgesteld, wordt uitgegaan van de redelijkerwijs te verwachten belemmeringen bij het uitvoeren van de betreffende werkzaamheden. Bij langere looptijden (duurschade) wordt ervan uitgegaan dat de beperkingen alsnog medisch worden vastgesteld.

Vraag 25

Hoe wordt uitval vastgesteld en welke rol speelt een arbeidsdeskundige hierin?

De uitval wordt in onderling overleg vastgesteld op basis van een inschatting. Partijen kunnen in onderling overleg besluiten een arbeidsdeskundige in te schakelen voor een onafhankelijk en

objectief oordeel over de vraag of en in welke mate de zwaarte van de werkzaamheden de belastbaarheid van betrokkene overschrijdt en daarmee tot uitval leidt.

Vraag 26

Wie bepaalt de mate van uitval en wanneer is inschakeling van een verzekeringsarts nodig?

De mate van uitval wordt in overleg tussen partijen vastgesteld, op basis van beschikbare medische informatie en de kenmerkende belasting per type werkzaamheid. De richtlijn vervangt de medische of arbeidsdeskundige beoordeling niet. Bij onzekerheid over de aard of omvang van de beperkingen zal inschakeling van een verzekeringsarts of arbeidsdeskundige noodzakelijk zijn.

Vraag 27

Betrokkene kan de werkzaamheden nog wel uitvoeren, maar langzamer of met meer pijn. Hoe wordt de uitval bepaald?

De kenmerkende belasting per type werkzaamheid is hierbij leidend. De toelichting beschrijft per type werkzaamheid de fysieke belasting (klimmen, bukken, tillen, knielen etc.). Als betrokkene de werkzaamheden met substantieel meer moeite, pijn of risico kan uitvoeren, kan dat een gedeeltelijke uitval rechtvaardigen. De rekentool biedt daarvoor de categorieën 25%,50% of 75% uitval.

Vraag 28

Betrokkene kan niet meer op een ladder staan maar kan wel op de grond werken. Hoe wordt het uitvalpercentage voor schilderwerk bepaald?

Bij schilderwerk is klimmen en staan op hoogte een kenmerkende belasting, maar werken laag bij de grond (knielen, plinten) eveneens. Als betrokkene een deel van het schilderwerk nog kan uitvoeren, is volledige uitval niet aan de orde. De keuze voor het uitvalpercentage hangt af van de verhouding tussen het deel dat uitvalt en het totale schilderwerk. Partijen motiveren de keuze op basis van de specifieke beperkingen.

Vraag 29

Mag bij het bepalen van de uitval rekening worden gehouden met de mogelijkheid van taakruil?

Taakruil kan leiden tot een vermindering van uitval. De mate van uitval betreft de vraag of betrokkene de werkzaamheden zelf nog kan uitvoeren. Taakruil kan in het overleg een rol spelen voor zover het gaat om taken die normaal en gangbaar zijn om over te nemen. Partijen wegen in overleg of een taakruil in de specifieke situatie realistisch en houdbaar is. Taakruil mag niet leiden tot een onevenredige belasting van de ander waarmee een taak geruild wordt.

Vraag 30

Betrokkene had vóór het voorval al fysieke beperkingen (pre-existente klachten). Hoe wordt bepaald welk deel van de uitval aan het voorval is toe te rekenen?

De richtlijn biedt hiervoor geen specifieke regeling. De causaliteitsvraag — welk deel van de uitval is toe te rekenen aan het voorval en welk deel aan reeds bestaande beperkingen — is een medische en

juridische beoordeling die buiten het bereik van het rekenmodel valt. In de praktijk kan het aandeel vóór uitval al lager zijn als betrokkene door pre-existente klachten minder deed. Daarnaast kan het uitvalpercentage worden afgestemd op het deel van de uitval dat daadwerkelijk door het voorval is veroorzaakt. Partijen bepalen dit in overleg, zo nodig op basis van medisch en arbeidskundig advies.

Huur versus koop en wijzigende woonsituaties

Vraag 31

Hoe werkt de berekening bij meerdere perioden met verschillende woonsituaties?

De jaarschade wordt per periode afzonderlijk berekend. Bij elke wijziging van woningtype, eigendomssituatie of aandeel (bijvoorbeeld door leeftijd) start een nieuwe periode met de daarbij behorende parameters. Elke periode wordt afzonderlijk gekapitaliseerd. De toelichting bevat hiervan uitgewerkte voorbeelden.

Vraag 32

Betrokkene huurt tijdelijk en is van plan binnen enkele jaren te kopen. Hoe wordt de schade berekend?

De schade wordt per periode en per woonsituatie vastgesteld. Voor de huurperiode gelden de normuren voor een huurwoning (geen buitenschilderwerk). Na overstap naar koop gelden de normuren voor een koopwoning. Als ook het woningtype wijzigt, veranderen de normuren dienovereenkomstig. De toelichting bevat uitgewerkte voorbeelden van berekeningen met meerdere perioden.

Vraag 33

Bij tijdelijke huur investeert betrokkene minder in onderhoud. Wordt hiervoor gecorrigeerd?

Er wordt niet generiek gecorrigeerd voor tijdelijke huur. Als het aannemelijk is dat vanwege de tijdelijkheid minder onderhoud plaatsvond, biedt de parameter “aandeel voor uitval” hiervoor correctiemogelijkheid.

Vraag 34

Betrokkene woont in een koopappartement als onderdeel van een VVE. Hoe wordt het buitenonderhoud behandeld?

Bij een VVE-appartement wordt het buitenonderhoud doorgaans door de VVE geregeld. Dit is vergelijkbaar met de huurwoningsituatie: het aandeel voor schilderwerk buiten wordt op 0% gesteld. Het onderhoud van het interieur en eventueel een balkon blijft voor rekening van betrokkene.

Vraag 35

Wat als betrokkene door het voorval is verhuisd naar een andere woning?

Als het voorval heeft geleid tot een verhuizing naar een ander woningtype, worden de normuren berekend op basis van dat gewijzigde woningtype. De jaarschade kan daardoor hoger of lager uitvallen dan in de oorspronkelijke woonsituatie.

Het aandeel van betrokkene in het onderhoud van de nieuwe woning kan worden afgeleid van het aandeel in de oorspronkelijke woning. Of het verschil tussen beide situaties voor vergoeding in aanmerking komt, is aan partijen om in onderling overleg vast te stellen.

Staat van onderhoud

Vraag 36

Hoe moet een afwijking van de norm (80%) worden onderbouwd?

De norm voor goed onderhoud (80%) is het uitgangspunt. Afwijking naar optimaal (100%) of slecht (50%) is uitsluitend aan de orde in uitzonderingsgevallen. De partij die een afwijking voorstelt, onderbouwt deze. Documentatie van de onderhoudstoestand ten tijde van het voorval (foto's, een bouwkundige beoordeling of verklaringen) kan daarbij behulpzaam zijn.

Vraag 37

Welke partij moet een afwijking van de norm onderbouwen?

De motiveringslast ligt bij de partij die van de norm wil afwijken, in beide richtingen en in dezelfde mate. Wie zich beroept op optimaal onderhoud (100%) onderbouwt dat woning of tuin structureel meer dan goed werden onderhouden; wie zich beroept op slecht onderhoud (50%) onderbouwt dat evenzeer.

Bij de onderbouwing kunnen bijvoorbeeld dienen: beeldmateriaal van vóór het voorval, facturen van materiaal of van eerder uitbesteed werk, een bouwkundige beoordeling, een onderhoudsplan, een aankoop- of taxatierapport, of verklaringen van derden. Blijft onderbouwing uit, dan geldt de norm van 80%.

De correctie kan per type werkzaamheid verschillen; elke afwijking wordt afzonderlijk gemotiveerd.

Vraag 38

Kan de staat van onderhoud per type werkzaamheid verschillen?

Ja. Het is mogelijk dat de woning goed onderhouden is maar de tuin niet, of andersom. De correctie kan per type werkzaamheid worden ingesteld. Elke afwijking van de gehanteerde norm wordt afzonderlijk gemotiveerd.

Vraag 39

Is de 80%-norm een feitelijke vaststelling van de onderhoudstoestand?

Nee, het is een normatieve standaardwaarde. De 80% vertegenwoordigt de aanname dat een gemiddelde woning goed, maar niet optimaal, onderhouden is. Het is geen uitspraak over de feitelijke onderhoudstoestand van de specifieke woning.

Vraag 40

Is de norm van 80% een korting op de schade?

Nee. Het IGG-rapport beschrijft de uren die nodig zijn voor optimaal onderhoud. De richtlijn gaat uit van een goed onderhouden woning en tuin en stelt de normuren daarom op 80% van de IGG-uren. Die 80% is de norm zelf, geen korting op de schade.
De drie percentages voor staat van onderhoud (50%, 80% en 100%) zijn alle gerelateerd aan dezelfde IGG-uren. Wie 100% of 50% hanteert, wijkt af van de norm.

Vraag 41

De woning verkeert al jaren in een slechte staat en betrokkene deed feitelijk weinig aan onderhoud. Is er dan sprake van verlies van zelfwerkzaamheid?

Er kan ook in die situatie sprake zijn van schade. Een correctie naar 50% (slecht onderhoud) stelt de normuren op 50% van de IGG-uren, wat leidt tot een lagere jaarschade dan bij de gehanteerde norm (80%). Als betrokkene daarnaast feitelijk weinig deed, werkt dat door in een lager aandeel. Het verlies van zelfwerkzaamheid betreft het vermogen om werkzaamheden te verrichten. Of en in welke mate betrokkene dat vermogen benutte, wordt via de parameters “aandeel voor uitval” en “staat onderhoud” verwerkt.

Reikwijdte en toepassingsbereik

Vraag 42

De richtlijn stelt dat de jaarschade moet worden gerelateerd aan blijvende beperkingen. Betekent dit dat tijdelijke uitval niet voor vergoeding in aanmerking komt?

Nee. De koppeling aan blijvende beperkingen houdt verband met het feit dat de uren in het IGG-rapport voor schilderwerk zijn gebaseerd op een tienjarenplan en deze uren gemiddeld zijn over tien jaar. De normuren in de richtlijn zijn daarvan afgeleid, waardoor de jaarschade een doorlopende schadelijn veronderstelt. Bij tijdelijke uitval is deze systematiek niet passend en wordt de schade concreet berekend. Dat sluit concrete vaststelling en vergoeding niet uit.

Vraag 43

De uitval duurt korter dan één jaar. Kunnen partijen de Richtlijn Zelfwerkzaamheid toch gebruiken?

De richtlijn is niet van toepassing bij uitval korter dan één jaar; de schade wordt dan concreet berekend. De normuren zijn gemiddelden over een meerjarige onderhoudscyclus. Een verdeling van de jaarschade naar rato over een deel van een jaar sluit daar niet op aan.

Het staat partijen vrij om in onderling overleg toch bij de systematiek van de richtlijn aan te sluiten, bijvoorbeeld om discussie te beperken. De uitkomst berust dan op een afspraak tussen partijen en niet op toepassing van de richtlijn. Partijen spreken in dat geval af over welke periode wordt gerekend.

Vraag 44

Betrokkene deed vóór het voorval regelmatig kleine verbouwingen. Valt dat onder "overig onderhoudswerk"?

Regulier onderhoudswerk omvat periodiek terugkerende onderhouds- en kluswerkzaamheden. Verbouwingen zijn eenmalige investeringen/ werkzaamheden en vallen buiten de richtlijn.

Vraag 45

Betrokkene onderhield ook een caravan, boot of auto. Valt dat onder de richtlijn?

Nee. De richtlijn is beperkt tot werkzaamheden in, aan of rond de woning en tuin. Onderhoud aan andere bezittingen valt buiten de reikwijdte. Dat betekent niet dat dergelijke schade niet voor vergoeding in aanmerking kan komen — deze moet als separate post concreet worden begroot.

Onderhoudscyclus en jaarschade

Vraag 46

De uren in het IGG-rapport voor schilderwerk zijn gemiddeld over tien jaar. In onderhoudsjaren zijn de werkelijke kosten hoger. Leidt het gemiddelde jaarbedrag tot een juiste uitkomst?

De omrekening naar een gemiddeld jaarbedrag is een bewuste vereenvoudiging. In de onderhoudsjaren (jaar 5 en 10: volledig onderhoud) zijn de kosten hoger dan in inspectiejaren (jaar 3 en 8). Bij kapitalisatie over langere looptijden wordt ervan uitgegaan dat dit verschil zich uitmiddelt. Bij kortere looptijden kan dit anders liggen — partijen kunnen dan in overleg bezien of een concrete begroting passender is.

Vraag 47

De uitval duurt bijvoorbeeld drie jaar en binnen die periode valt een jaar van groot onderhoud. Wordt dan gerekend met drie gemiddelde jaarschades?

De jaarschade is een gemiddelde over de onderhoudscyclus. Voor schilderwerk is dat het tienjarenplan: inspectie en onderhoud in jaar 3 en 8, volledig onderhoud in jaar 5 en 10. Bij een lange looptijd middelt het verschil tussen onderhouds- en inspectiejaren zich uit.

Bij een korte, begrensde periode kan dat anders liggen, en in beide richtingen. Valt er een jaar van volledig onderhoud in de periode, dan is het gemiddelde te laag. Vallen er alleen inspectiejaren in, dan is het gemiddelde te hoog.

Partijen kiezen daarom vooraf één route voor de gehele periode:

1. toepassing van de richtlijn, waarbij de gemiddelde jaarschade per jaar wordt gehanteerd en het verschil met de feitelijke cyclus buiten beschouwing blijft; of
2. concrete begroting van de werkzaamheden die in die periode daadwerkelijk aan de orde waren. De uren en uurtarieven uit het IGG-rapport kunnen daarbij als onderbouwing dienen.

Anders dan bij het gemiddelde jaarbedrag (route 1, zie ook vraag 48), vergt route 2 wel dat partijen vaststellen waar de woning zich in de onderhoudscyclus bevindt.

Een combinatie waarbij per jaar de gunstigste route wordt gekozen, past niet bij de methodiek van de richtlijn.

Vraag 48

Betrokkene woont nog maar kort in de woning. Is het tienjarenplan dan representatief?

Het tienjarenplan is een normatief uitgangspunt, geen beschrijving van de individuele onderhoudscyclus. De uren in het IGG-rapport gaan ervan uit dat de woning op enig moment in de cyclus verkeert. De woonduur is daarbij niet bepalend voor het gemiddelde jaarbedrag.

Professionele tarieven en normuren

Vraag 49

De uurtarieven lijken hoog. Waarop zijn deze gebaseerd?

De uurtarieven zijn berekend door IGG Bouweconomie op basis van een gemiddelde teamgrootte, inclusief verrekening van reiskosten. In de bouw is de teamgrootte het aantal operationele vakmensen dat gelijktijdig en op elkaar afgestemd aan een project of deelproject werkt. Er is een relatie tussen teamgrootte en uurtarief: hoe kleiner het team, hoe hoger het uurtarief per persoon, omdat een groter deel van de overhead per vakman wordt doorbelast. De gehanteerde tarieven zijn gebaseerd op een landelijk gemiddelde teamgrootte en representatief voor reguliere professionele uitvoering. De tarieven worden jaarlijks geactualiseerd aan het dan geldende prijspeil, inclusief BTW.

Vraag 50

Waarom wordt gerekend met uren voor professionele uitvoering terwijl betrokkene het werk zelf deed?

Door de uitval zal betrokkene de werkzaamheden door een ander moeten laten uitvoeren. Voor toekomstschade geldt dat een betrokkene niet afhankelijk mag worden gemaakt van hulp door vrienden en kennissen. Het inschakelen van professionele hulp wordt, gezien de situatie waarin betrokkene door het voorval verkeert, als normaal en gebruikelijk beschouwd. Uren en tarief zijn onlosmakelijk verbonden. De uren in het IGG-rapport zijn berekend op basis van professionele uitvoering; het uurtarief correspondeert daarmee. De normuren in de richtlijn zijn van die IGG-uren afgeleid. Een professional heeft voor de werkzaamheden minder tijd nodig dan een niet-professional, maar over de tijdsbesteding van een niet-professional zijn geen betrouwbare data beschikbaar.

Vanwege dit uitgangspunt en de beschikbaarheid van data is gekozen voor de uren van de professional en bijbehorend uurtarief.

Vraag 51

Waarom worden materiaalkosten en materieelkosten niet vergoed via de richtlijn?

De berekening betreft uitsluitend arbeidskosten. Betrokkene zou materiaalkosten en kosten voor aanschaf of huur van materieel ook zonder voorval hebben gemaakt. Het verlies door uitval zit in de arbeid, niet in het materiaal en materieel.

Het rekenmodel in de praktijk

Vraag 52

Wat is het effect van de keuze huur of koop op de uitkomst van het rekenmodel?

Bij een huurwoning wordt het buitenschilderwerk op 0 gesteld, omdat dit voor rekening van de verhuurder komt. Dit reduceert de normuren en daarmee de jaarschade. De toelichting bevat voorbeelden die het verschil tussen huur en koop illustreren.

Vraag 53

Wat is het effect van een correctie voor slecht onderhoud (50%) op de jaarschade?

De percentages voor staat van onderhoud (50%, 80% en 100%) zijn alle gerelateerd aan de uren uit het IGG-rapport voor optimaal onderhoud. De normuren in de richtlijn worden gesteld op 80% van die IGG-uren (goed onderhoud). Een correctie naar 50% (slecht onderhoud) stelt de normuren op 50% van diezelfde IGG-uren. Tegelijkertijd wordt het aandeel afzonderlijk vastgesteld: een betrokkene die ondanks slecht onderhoud toch actief kluste, kan een hoog aandeel hebben. Het gecombineerde effect van staat van onderhoud en aandeel bepaalt de uitkomst. Zie de toelichting voor uitgewerkte voorbeelden.

Vraag 54

Moeten ook de standaardwaarden worden gemotiveerd, of alleen de afwijkingen daarvan?

Voor de staat van onderhoud geldt de norm van 80% zonder nadere motivering; uitsluitend een afwijking naar 100% of 50% wordt gemotiveerd (zie vragen onder kopje ‘Staat onderhoud’). Voor het aandeel vóór uitval en de mate van uitval bestaat geen standaardwaarde: die percentages worden per type werkzaamheid in overleg vastgesteld, waarbij de keuze wordt gemotiveerd en vastgelegd.

Vraag 55

Wordt de Richtlijn Zelfwerkzaamheid geëvalueerd?

Ja. De Permanente Commissie Normering evalueert de richtlijn twee jaar na inwerkingtreding. Daarbij wordt beoordeeld hoe de richtlijn in de praktijk werkt en of deze bijdraagt aan een transparante en voorspelbare vaststelling van schade door verlies van zelfwerkzaamheid.

Ervaringen met de toepassing kunnen tot die tijd worden gedeeld met het secretariaat van De Letselschade Raad via info@deletselschaderaad.nl.

De evaluatie staat los van de jaarlijkse beoordeling van de normuren en de jaarlijkse aanpassing van de uurtarieven aan het prijspeil. Die actualisatie is geregeld in de richtlijn zelf, onder "Aanpassingen".